

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Agenda Dioecesis Paderbornensis Rituali Romano accommodata

Hermann Werner <Paderborn, Bischof>

Nevhsii, 1687

De exequijs in genere.

urn:nbn:de:hbz:466:1-36005

Domine JESU CHRISTE, qui per Os Prophetæ dixisti, in charitate perpetua dilexisti te, ideo attraxisti te, miserans: obsecro te, ut eandem charitatem tuam, quæ te de cœlis in terram ad tolerandas omnium passionum tuarum amaritudines attraxit, offerre, & ostendere digneris Deo Patri omnipotenti, pro anima hujus famuli tui **N**, & libera eum ab omnibus passionibus & pœnis, quas pro peccatis suis timet se meruisse. Et salva animam ejus, in hac hora exitus sui. Aperiei Januam vitæ, & fac eum gaudere cum sanctis tuis in gloria æternâ. Et tu pijsime Domine Jesu Christe, qui redemisti nos pretiosissimo Sanguine tuo, miserere animæ hujus famuli tui, & eam introducere digneris ad semper virentia & amœna loca paradisi, ut vivat tibi amore indivisibili, qui à te, & ab electis tuis nunquam separari potest. Qui cum Patre & Spiritu sancto vivis & regnas Deus in sæcula sæculorum. **R.** Amen.

In Expiratione.

Tunc maxime ab omnibus genuflexis orationi instandum, sæpiusq; Sacerdos, si æger nequeat, alta voce inclamet JESU JESU JESU.

In manus tuas commendo spiritum meum. Sancta Maria ora pro me nunc in hora mortis. Maria Mater Gratia, Mater Misericordia, tu nos ab hoste protege, & hora mortis suscipe.

Et cæteras preces pro sua devotione, maxime vero jaculatorias suscipet. Egressa anima de corpore, orabit statim cum astantibus sequentia.

Subvenite sancti Dei, occurrere angeli Domini, suscipientes animam ejus, offerentes eam in conspectu Altissimi. Suscipiat te Christus, qui vocavit te, in sinum Abrahamæ, & Angeli deducant te, suscipientes animam ejus, offerentes eam in conspectu Altissimi.

V. Requiem æternam dona ei Domine. **R.** Et lux perpetua luceat ei.

Kyrie eleison &c. Pater noster &c. **V.** Et ne nos inducas in tentationem. **R.** Sed libera nos à malo. **V.** Requiem æternam dona ei Domine.

R. Et lux perpetua luceat ei. **V.** A porta inferi. **R.** Erue Domine animam ejus. **V.** Dominus vobiscum **R.** Et cum Spiritu tuo.

Oremus.

Tibi Domine commendamus animam famuli tui **N**, ut defunctus sæculo tibi vivat, & quæ per fragilitatem humanæ conversationis peccata commisit, tu venia misericordissimæ pietatis absterge. Per Christum Dominum nostrum. **R.** Amen.

Ubi moris est, datur signum cum campana, ut audientes pro defuncto orent. Corpus honeste compositum loco decenti cum lumine collocetur, & crux parva in manibus defuncti supra pectus. Aut cruce deficiente manus per modum crucis componantur. Aspergatur sæpius aqua benedicta, & donec efferatur, præsentibus pro defuncto orabunt.

De Exequijs in genere.

Sacras Cæremonias, quibus ex antiquissima traditione sancta Mater Ecclesia catholica in filiorum suorum exequijs uti solet, tanquam vera religionis mysteria, & fidelium mortuorum saluberrima suffragia Parochi summo studio servare debent, & non ad quæstum, sed ad ædificationem vivorum & salutem defunctorum adhibebunt.

Nullum corpus sepeliatur, præsertim si mors repentina fuerit, nisi post debitum temporis intervallum, ut nullus omnino de morte relinquatur dubitandi locus.

Quod antiquissimi instituti est, ut missa, præsentibus corpore defuncti pro eo celebretur, antequam

quam sepulturæ tradatur, retineatur. Ideoq; die festo missa pro defuncto sepeliendo celebrari poterit, dummodo missa parochialis, vel conventualis haberi possit.

Pallia altaris, aut alia ejus ornamenta, ad ornatum feretri adhiberi non debent, sed cerei accensi ex antiquissimo ritu deferantur, neq; pro ijs quid avare aut indigne extorqueatur, sed consuetudinis jure standum erit. Pauperes vero gratis omnino sepeliantur, lumina & cætera requisita ad sepulturam confraternitatum, vel aliorum ditiorum cura subministrabit.

Quantum fieri poterit, sepulchra Sacerdotum & Clericorum cujuscunq; ordinis à sepulchris laicorum separata sint, & decentiora; atq; ita, ubi commodum fuerit, ut alia pro Sacerdotibus, alia pro inferioris ordinis Ecclesiæ ministris parata sint.

Sacerdos super quotidianas vestes, vestiatur amictu, Alba, Cingulo, Manipulo, Stola, Casulâ, & bireto. Diaconus amictu, Alba, Cingulo, Manipulo super humerum sinistrum, quæ sub axilla dextra annectatur, & Dalmaticâ violaceâ. Subdiaconus amictu, Alba, Cingulo, Manipulo, Tunica. Cæteri Clerici, rulari & superpelliceo, singuli cum tonsura & biretis suis.

Nullum cadaver perpetuæ sepulturæ traditum sine licentia Ordinarij efferrî debet ad alium locum. Nec Clerici deferant cadaver laici, quo libet generis aut dignitatis titulo præditus ille fuerit.

Corpora defunctorum in Ecclesia ponenda sunt pedibus versus altare majus, in Capellis & oratorijs pedibus versus illorum altaria, in cæmeterijs pedibus versus orientem versis. Presbyteri verò habeant caput versus orientem, aut versus altare.

Cæterum nemo Christianus in communionem fidelium defunctus extra Ecclesiam aut cæmeterium sepeliatur, quod si ex necessitate aliter factum fuerit, curetur, ut corpus quam primum poterit, in locum sacrum transferatur, & interim semper Crux capiti ejus apponatur.

Arcendi autem sunt ab Ecclesiasticâ Sepulturâ.

Primo. Pagani, Judæi, omnes infideles, hæretici, & eorum fautores, Apostatæ à Christianâ fide, schismatici, publicè excommunicati majori excommunicatione, nominatim interdicti, & ij, qui sunt in loco interdicto, eo durante.

Secundo. Seiplos occidentes, nisi id ex infania accidat, & ante mortem dederint signa pœnitentiæ.

Tertio. Morientes in duello, etiam si ante mortem dederint signa pœnitentiæ. Item Manifesti & publici peccatores, qui sine pœnitentia perierunt. Infantes etiam mortui sine baptismo.

Quarto. Omnes ij, de quibus constat publicè, quod semel in anno non susceperint Sacramenta Confessionis & Communionis in Pascha, & absq; ullo signo contritionis obierint.

Ubi verò de his dubium occurrerit, ordinarij consulatur.

De Exequijs adultorum.

Cum defectu cantorum, aliorumq; ministrorum Romani ritualis cæremoniæ alioq; locorum usurpari nequeant, & agenda diocesana hucusq; desuper nihil ordinarit, hinc factum est, ut quisvis Parochorum pro suo sibi affectu certum mortuos sepeliendi ritum præscripserit, adeoq; tot sint ferè cæremoniæ, quot Pastores & Parochiæ; hinc attendentes universorû utilitati, ut qui in unâ fidei professione convenimus, etiam in ritu sepeliendorum fidelium non discrepemus, placuit facilem aliquem modum præscribere, quem omnes observare poterunt, & teneantur; exceptis ijs, quibus placuerit se Romano rituali accommodare.

Adulti igitur mane horâ constitutâ à Parocho sepeliantur, & convocetur clerus alijsq; populus signo campanæ, qui in Ecclesia vel ædibus defuncti juxta consuetudinem loci conveniant, & cum Parocho induto superpelliceo & stola nigra, præcedente cruce & aqua benedicta, ordine ad domum defuncti procedant, cerei accenduntur & Parochus ad primum introitum aspergit eam aqua benedicta dicens.

Roge cœlesti reficiat animam tuam Deus in nomine Patris & Filij & Spiritus sancti.

R. Amen.

Deinde subjungit Psalmum vel 50. Miserere &c. vel 129. de profundis.

Miserere mei Deus : Secundum magnam misericordiam tuam.
Et secundum multitudinem miserationum tuarum : dele iniquitatem meam.

Amplius